بسمه تعالی

پژوهش کلاسی درس تاریخ موسیقی

بررسی سبک موسیقی آتنال

استاد: دکتر آقای امیر شهابی

دانشجویان: ایلیا مرادی زاده ، ماریا موسوی

شنوندگان وعلاقمندان موسیقی در هر دوره ، به سبک‌های جدید و جذاب موسیقی آن دوره جذب می‌شوند، اما بسیاری از آنها را نمی‌شناسند یا کمتر شناختی نسبت به این سبک‌ها دارند و از داستان چگونگی به وجود آمدنشان اطلاعی ندارند، یکی از این سبک های جالب و بحث برانگیز که در اینجا به آن می‌پردازیم سبک **آتنال** است.

این سبک تحول بزرگی در موسیقی دوران خود و همچنین در دوره معاصر ایجاد کرد و در سال ۱۹۰۸ در وین توسط آرنولد شونبر گ متولد شد.**آرنولد شونبرگ** نقاش، نظریه پرداز، استاد وآهنکساز آلمانی در سال ۱۸۷۴ در وین متولد شد مکانی که بزرگانی چون موزارت و بتهوون در آنجا بوده اند.

شونبرگ در سال ۱۹۰۷ پس از آشنایی با **کاندینسکی** نقاش ،پیانیست و موسس مکتب اکسپرسیونیسم در هنرهای تجسمی، با هنر انتزاعی و اکسپرسیونیسم آشنا شد و حتی در مکتب کاندینسکی از خودش یک پرتره کشید. کاندینسکی با بیان احساسات درونی بجای به تصویر کشیدن آن و کاوش در جهان اطراف خویش در هنر خود استفاده کرد. شونبرگ سعی داشت نظریه کاندینسکی را در موسیقی خود اجرا کند .

شونبرگ معتقد بود موسیقی به شکلی ضروری و اجتناب ناپذیر به سوی آتنالیته نمومی‌کند. در حمله به نتیجه سخت آن، سخت تلاش کرد و توانست از رقیب خود ژوزف هاور پیشی بگیرد وحق تقدم کشف جدیدش را از آن خود کرد .

شونبرک می‌کوشید که در موسیقی خود از تکرار نت پرهیز کند، به همین منظور تکنیکی به عنوان تکنیک ۱۲ نتی در نظر گرفت. طی جنگ جهانی اول و سال های دشوار پس از آن شونبرگ هیچ اثری منتشر نکرد، اما در سال ۱۹۲۱ دست به انقلاب بزرگی زد و کلیه قواعد موسیقی در رابطه با گام‌ها را به‌هم ریخت و بجای ۷ نت اصلی و ۵نت فرعی، نظامی از ۱۲ نت هم ارزش استفاده کرد.

سبک آتنال به دلیل فقدان آشکار کلید مدالیته و تنالیته را محروم می سازد.اگرچه آتنال به معنای فقدان واضح و روشن کلید باشد اما در حقیقت یک پریشانی و گسستگی حساب شده ای از تنالیته است به گونه ای که شنونده اغلب با شنیدن آن در تشخیص تونیک موسیقی ناتوان می‌ماند. سبک آتنال در کنار سبک های جاز و کلاسیک به سبک فاسد مشهور بود و آهنگ سازان سبک کلاسیک سعی در اصلاح آن داشتند، با این حال سبک آتنال به کل اروپا و آمریکا شمالی رسید.

کشمکش‌ها و جدلی که بین موسیقی دان ها و آهنگ سازان تنال و آتنال به وجود آمده بود، باعث شد که آهنگسازان سبک آتنال سعی در اجتناب از یاد آور کنندگان موسیقی تنال را داشته باشند و با خود داری از استفاده آکورد های مینور و ماژور در این راستا قدم برمی‌داشتند. البته برای هر تحولی چالش هایی جود دارد، در همان زمان خیلی از صاحب نظران و موسیقی‌دان ها با سبک آتنال مخالف بودند.

از برجسته ترین شاگردان شونبرگ، **آلبان برگ** و **آنتوان وبرن** بودند. هردو آن‌ها استاد خود را مورد ستایش قرار می‌دادند. اگر چه درس های شونبرگ به نظر سخت می‌آمد ولی در عین حال دقیق و به جا بود. به گونه ای که باعث می‌شد شاگردان از قوه تخیل خود برای اجرای موسیقی استفاده کنند. از بزرگترین آثار شونبرگ میتوان به (شب دگرگون) اشاره کرد که از شش ساز زهی که نشانه هایی از اواخر دوره رومانتیک در آن دیده می شود.

آنتوان شونبرگ پس از آشنایی‌اش با کاندینسکی و ابداع دوره آتنال یک از مشهور ترین آثار خود را در آن دوره یعنی (۵قطعه برای ارکستر) را ساخت و نام گذاری کرد.

از نمونه کارهای شونبرگ که از این تکنیک استفاده کرده است می‌توان به ۵ قطعه برای پیانو(سرناد برای آواز، کلارینت وساز های بادی) و از آثار تکامل یافته دیگر او نیز(سوئیت برای پیانو) اشاره کرد. که به واسطه این آثار، تکنیک ۱۲ نتی شونبرگ، بعد ها در سال ۱۹۵۱ مورد استقبال آهنگ سازان سراسر جهان قرار گرفت و جزء یکی از قاعده‌های اصلی برای سبک آتنال شد.

شونبرگ درسال ۱۹۳۳ به همرا خانواده‌اش ازاتریش به امریکا رفت. و به عضویت هیت علمی دانشگاه کالیفرنیا درآمد. در نهایت آرنولد شونبرگ در سال ۱۹۵۱ در لس آنجلس درگذشت.

منابع:

کتاب مقدمه بر آنالیز سبک آتنال چاپ اول ، زندگی نامه آرنولد شونبرگ، معنویت در هنر اثر کاندینسکی، سایت هارمونیک، آموزشگاه آوای ماهان(استاد علی رضا بیات)